

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Miloše Zdražila a soudců JUDr. Víta Pejška a JUDr. Aleny Pokorné ve věci

žalobkyně: **Cerea, a.s.**, IČ 46504940
sídlem Pardubice, Dělnická 384
zastoupená advokátem JUDr. Pavlem Jelínkem, Ph.D.
sídlem Pardubice, Dražkovice 181

proti
žalované: **Kablaně spol. s r.o.**, IČ 49284886
sídlem Otradov 127
zastoupená advokátem Mgr. Martinem Chludem
sídlem Chrudim, Palackého tř. 802

o zaplacení 950 353 Kč s příslušenstvím,
k odvoláním žalobkyně i žalované proti rozsudku Okresního soudu v Chrudimi ze dne 27.3.2023,
č.j. 12 C 88/2017 - 703,

takto:

I. Rozsudek okresního soudu se v části výroku I. ohledně nákladů spojených s uplatněním pohledávky ve výši 1 200 Kč zrušuje a řízení se pouze v tomto rozsahu zastavuje.

Jinak se rozsudek okresního soudu ve výroku I. a dále ve výrocích II., III. a IV. potvrzuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDACTED].

II. Rozsudek okresního soudu se ve výroku V. mění tak, že žalobkyně je povinna nahradit žalované náklady řízení ve výši 82 183 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce Mgr. Martina Chluda.

III. Žalobkyně je povinna nahradit žalované náklady odvolacího řízení ve výši 4 817 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce Mgr. Martina Chluda.

Odůvodnění:

1. Shora označeným rozsudkem okresní soud uložil žalované zaplatit žalobkyni částku 31 751,50 Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 31 751,50 Kč od 16.12.2015 do zaplacení ve výši 8,05 % ročně, náklady spojené s uplatněním pohledávky 1 200 Kč, částku 68 584 Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 68 584 Kč od 14.1.2016 do zaplacení ve výši 8,05 % ročně, částku 46 212 Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 46 212 Kč od 9.9.2016 do zaplacení ve výši 8,05 % ročně a částku 250 140 Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 250 140 Kč od 1.9.2016 do zaplacení ve výši 8,05 % ročně (výrok I.). Co do částky 553 665,50 Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 553 665,50 Kč od 16.12.2015 do zaplacení ve výši 8,05 % ročně byla žaloba zamítnuta (výrok II.). Žalobkyni bylo uloženo nahradit České republice na účet Okresního soudu v Chrudimi na nákladech řízení státu částku 62 Kč (výrok III.). Žalované bylo uloženo nahradit České republice na účet Okresního soudu v Chrudimi na nákladech řízení státu částku 46 Kč (výrok IV.). Žalobkyni bylo uloženo nahradit žalované náklady řízení ve výši 74 660 Kč (výrok V.).
2. Okresní soud rozhodoval o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala zaplacení zůstatku kupní ceny ve výši 585 417 Kč s příslušenstvím za přípravky na ochranu rostlin dodané žalované na základě rámcové kupní smlouvy ze dne 11.3.2015 (původně v žalobě uvedeno 575 417, ale správný součet tam uvedených částek činil již tehdy 585 417 Kč), zaplacení ceny za dílo ve výši 68 584 Kč s příslušenstvím za servis nakladače [REDAKCE] po 500 mth, zaplacení ceny za dílo ve výši 46 212 Kč s příslušenstvím za servis nakladače [REDAKCE] po 2000 mth a zaplacení kupní ceny ve výši 250 140 Kč s příslušenstvím za osivo kukuřice a slunečnice dodané žalované na základě rámcové smlouvy ze dne 22.3.2016.
3. Žalovaná již v odůvodnění odporu tvrdila, že jí byla ze strany postupitelů [REDAKCE] a [REDAKCE] postoupena pohledávka za žalobkyni ve výši 1 469 000 Kč s příslušenstvím (původně písařskou chybou uvedeno 1 496 000 Kč), která představuje nárok vlastníka pozemků p.č. [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] v obci a k.ú. [REDAKCE] zatížených služebností cesty na poměrný příspěvek od žalobkyně jako vlastníka panujícího pozemku na údržbu a nezbytné opravy komunikací (§ 1276 odst. 3 občanského zákoníku). Pohledávka postoupená na žalovanou byla z její strany započtena v částce 950 353 Kč proti pohledávkám žalobkyně uplatněným v tomto řízení. Zbývající část pohledávky ve výši 518 647 Kč žalovaná započtla proti pohledávkám uplatněným žalobkyni v řízení vedeném u Okresního soudu v Chrudimi pod sp. zn. 4 C 88/2017. Na pozemku p.č. [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE] byly provedeny opravy za 392 000 Kč, na pozemcích p.č. [REDAKCE] a [REDAKCE] za 720 000 Kč a na pozemku p.č. [REDAKCE] za 1 826 000 Kč. Žalobkyně se má podle shora uvedeného ustanovení občanského zákoníku podílet na těchto výdajích jednou polovinou. Komunikace na uvedených pozemcích byla opravována zejména frézováním zničených částí, následnou penetrací a pokládkou nového asfaltu, v případě nutnosti větších oprav byl vybrán starý podklad, položen nový štěrk, beton a docházelo k zaslepení spár. V místech poškozených kanálových vpustí nadměrnou zátěží ze strany žalobkyně byly tyto opravovány včetně kanálových šachet. K tomu, že postupitelům manželům [REDAKCE] vznikla uvedená pohledávka, navrhovala žalovaná znalecký posudek,

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE].

kterým by prokázala tvrzené opravy, jejich přesný rozsah a výši vynaložených nákladů na uskutečněné opravy a údržbu. Nutnost investic prokazuje zpráva o zjednodušeném geotechnickém průzkumu vozovky a zpráva o technickém stavu vozovek z června 2014, ze kterých vyplývá, že v případě neprovedení oprav by mohlo dojít k nevratnému poškození vozovky. [redacted] objednával opravy a údržbu předmětné komunikace a jednal se žalobkyní o nutnosti oprav a jejich částečném proplacení.

4. Žalobkyně považovala tvrzení žalované za nedostatečná ve vztahu k účelnosti a potřebnosti oprav a ke schválení těchto tvrzených oprav komunikací. Kladla důraz zejména na okolnost, že generálním dodavatelem těchto prací měla být dle předložených dokladů společnost TOLUP s.r.o., v jejíchž orgánech figurují manželé [redacted]. Žalobkyně měla za to, že je zde překážka věci zahájené a vzájemný návrh žalované by měl být odmítnut, když pohledávka byla žalovanou k obraně uplatněna ve dvou řízeních. Žalobkyně k pohledávce uplatněné k započtení citovala § 1276 obč. zák. a rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 157/2004, podle něhož je nutné přiměřené náklady vykládat tak, že tyto náklady nemají být neúměrné nebo neúčelné, přičemž žalovaná nespecifikovala tvrzené opravy, aby bylo možné určit, zda byly tvrzené opravy nutné a účelné, zda se jednalo pouze o údržbu ve smyslu § 1276 občanského zákoníku, nebo šlo o zvýšení kvality pozemní komunikace. Žalobkyně již více než dva roky pozemní komunikace fakticky neužívá, k čemuž přispěly špatné vztahy s manžely [redacted], kteří žalobkyni po určitou dobu bránili v užívání komunikací. V takovém případě po ní nelze požadovat, aby případné opravy hradila, když je pro ni přínos těchto oprav takřka nulový. Z umístění komunikace je zřejmé, že tato sloužila v době tvrzených oprav více subjektům, nikoliv tedy pouze žalobkyni a žalované. Poměr užívání komunikace by tak ve vztahu k ostatním jejím uživatelům nemohl být 1/2. Od roku 2007, kdy bylo zřízeno věcné břemeno zatěžující pozemek označený jako parc. č. [redacted], došlo vlivem zvýšení počtu subjektů užívajících tento pozemek k významné změně okolností. Zároveň je v tvrzeních žalované rozpor, když tvrdí, že manželé [redacted] vynaložili na opravu pozemních komunikací své finanční prostředky a zároveň že se na opravách finančně podílel [redacted]. Žalovanou nebyl navržen žádný důkaz k prokázání tvrzení o tom, že finanční prostředky vynaložili právě [redacted]. Následně žalobkyně doplnila, že již v roce 2013 měla vlastní komunikaci pro příjezd ke svému pozemku, která byla pro obstrukce vlastníků komunikací užívaných v minulosti žalobkyní kolaudována až v březnu 2015.
5. Okresní soud v pořadí prvním rozsudku ve věci samé ze dne 14.12.2018, č.j. 12 C 88/2017 – 240, měl na základě provedeného dokazování za prokázané, že žalobkyně dodala žalované fakturované přípravky na ochranu rostlin a fakturované osivo a že žalobkyně zajistila pro žalovanou servis vozidla. Žalovaná se dostala do prodlení se zaplacením částky 585 417 Kč od 16.12.2015, částky 68 584 Kč od 14.1.2016, částky 46 212 Kč od 9.9.2016 a částky 250 140 Kč od 1.9.2016. Ohledně procesní obrany žalované započtením postoupené pohledávky manželů [redacted] v celkové výši 1 469 000 Kč do výše žalované částky 950 353 Kč okresní soud zjistil, že [redacted] s.r.o. fakturoval společnosti TOLUP s.r.o. za opravu asfaltových ploch, opravu a úpravu kanálových vpustí ve středisku [redacted] částku 913 334 Kč se splatností 11.1.2016, M-SILNICE a.s. fakturovaly za stavební práce částku 18 810 Kč se splatností 30.1.2017, částku 57 476 Kč se splatností 22.12.2016, částku 84 757 Kč se splatností 4.12.2016 a částku 32 954 Kč se splatností 11.11.2016 a OK spoj s.r.o. fakturovala za provedené asfaltovací a dokončovací práce včetně výkopu a zpevnění krajnice vozovky, včetně betonování a rovnání a znovuosazení obrub vozovky ve vozovce na akci [redacted] částku 230 560 Kč se splatností 13.4.2015. Obchodní společnost TOLUP s.r.o. byla zapsána do obchodního rejstříku 3.9.2008 s předmětem podnikání výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1-3 živnostenského zákona od 3.9.2008 a provádění staveb od 9.4.2013. Jejimi [redacted] jsou [redacted] a [redacted], kteří jsou i [redacted]. Okresní soud však neměl za prokázané, že by [redacted] a [redacted] jako vlastníci předmětných čtyř pozemků, na kterých se

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].

nacházejí předmětné komunikace, vynaložili vlastní náklady na zachování a opravy věci, která je pro služebnost určena, resp. na udržování cesty. Po právní stránce okresní soud podle ustanovení § 2079 a násl., § 1968 a násl. a § 2586 a násl. občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně v celém rozsahu. Žalovaná odebrala od žalobkyně zboží na základě dílčích kupních smluv a na základě uzavřených rámcových kupních smluv, nezaplatila však za ně ve lhůtě splatnosti ani následně. Žalovaná soustředila svou obranu na započtení postoupené pohledávky ve výši 1 469 000 Kč do výše žalované částky 950 353 Kč. V rámci koncentrační lhůty však žalovaná nedoplnila tvrzení týkající se existence této pohledávky, která jí měla být postoupena [REDAKCE] jako vlastníky pozemků, na kterých proběhly dílčí opravy povrchů hrazené společností TOLUP s.r.o. v období od 13.4.2015, zejména v roce 2016 a 2017. Žalobkyně navíc podle závěru okresního soudu důvodně poukazovala na nedostatek aktivní legitimace žalované k započtení. Byť [REDAKCE] a [REDAKCE] vystupují i jako jediní [REDAKCE] a [REDAKCE] TOLUP s.r.o., nelze zaměňovat jejich postavení fyzických osob jako vlastníků pozemků s postavením [REDAKCE] a [REDAKCE] TOLUP s.r.o. Okresní soud proto vyhověl žalobě.

6. Odvolací soud usnesením ze dne 22.5.2019, č.j. 18 Co 109/2019 – 271, zrušil rozsudek okresního soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení, neboť okresní soud nevyzval žalovanou k doplnění tvrzení a důkazních návrhů ke skutečnosti, ohledně níž žalovaná podle jeho závěru neunesla břemeno tvrzení a důkazní břemeno, přičemž takovou výzvou by došlo k prolomení koncentrace řízení (a předložené prohlášení ze dne 10.4.2018 nehodnotil z důvodu koncentrace, o níž však poučil účastníky nesprávně). V dalším řízení bylo okresnímu soudu uloženo vyzvat žalovanou podle § 118a odst. 1 a 3 o.s.ř. k doplnění tvrzení a důkazů o tom, že manželé [REDAKCE] (postupitelé pohledávky) jako vlastníci služebných pozemků vynaložili výdaje k udržování a opravám komunikací využívaných žalobkyní jako vlastníkem panujícího pozemku, byť by se tak stalo prostřednictvím nájemce areálu, vůči němuž by manželům [REDAKCE] vznikl závazek zaplatit mu vynaložené výdaje, ale s nímž nebyla žalobkyně jako osoba oprávněná ze služebnosti cesty v žádném právním vztahu. Teprve pak se měl okresní soud vypořádat s dalšími skutečnostmi ohledně povahy a rozsahu údržby a oprav a ohledně rozsahu užívání komunikací jednotlivými uživateli areálu v rozhodném období. Okresní soud měl také zjistit, kdy žalobkyně přestala své právo odpovídající služebnosti cesty vykonávat, když ještě v roce 2014 se pod sp.zn. 0 Nc 7001/2014 u Okresního soudu v Chrudimi domáhala nařízení předběžného opatření, kterým soud uložil [REDAKCE] zdržet se omezování žalobkyně v jejím právu chůze a jízdy dle věcného břemene (vozidly nad 12 tun), přičemž jinou možnost cesty žalobkyně tehdy ještě neměla. V dalším řízení měl vzít okresní soud v úvahu i námitku neplatnosti započtení vznesenou žalobkyní ve vyjádření k odvolání žalované, podle níž je pohledávka žalované pohledávkou nejistou a neurčitou ve smyslu § 1987 odst. 2 o.z. (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 28 Cdo 5711/2017). Měl však předtím poskytnout žalované prostor, aby se k námitce neplatnosti započtení vyjádřila, neboť právě v odkazovaném rozhodnutí Nejvyššího soudu bylo odvolacímu soudu, který v tehdy projednávané věci dovodil neplatnost započtení, vytknuto kromě nesprávného posouzení přechodných ustanovení občanského zákoníku (v tamější věci se jednalo o závazkový vztah vzniklý zčásti před rokem 2014), že o neplatnosti započtení nejisté a neurčité pohledávky rozhodl excesivně a překvapivě, aniž umožnil žalovanému vyjádřit se. Nejvyšší soud neplatnost započtení nejisté a neurčité pohledávky připustil, byť zdůraznil, že současně je třeba mít na paměti, že nelze žalovaného zcela zbavovat námitky započtení jako zákonem předvídané procesní obrany. I přes tento nepřilíš kategorický závěr nebylo rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 28 Cdo 5711/2017 přijato do Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek na březnovém zasedání občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu v březnu 2019. Lze předpokládat, že judikatura bude nadále vykládat nejistou a neurčitou pohledávku spíš z hlediska hmotného práva, nikoliv podle toho, jak rozsáhlé dokazování bude k prokázání pohledávky třeba. K tomu totiž slouží již zmíněná koncentrace řízení a zásada

neúplné apelace odvolacího řízení, pokud by byla námitka započtení vznesena až v odvolacím řízení, což se ovšem v nyní projednávané věci nestalo.

7. Okresní soud po doplnění dokazování setrval ve svém druhém rozsudku ze dne 18.10.2019, č.j. 12 C 88/2017 – 313, na svém závěru, že žalovaná odebrala od žalobkyně zboží na základě dílčích kupních smluv a na základě uzavřených rámcových kupních smluv, nezaplatila však za ně ve lhůtě splatnosti ani následně. Žalobkyně dodala žalované fakturované přípravky na ochranu rostlin a fakturované osivo a zajistila pro žalovanou servis vozidla. Žalovaná se dostala do prodlení se zaplacením částky 585 417 Kč od 16.12.2015, částky 68 584 Kč od 14.1.2016, částky 46 212 Kč od 9.9.2016 a částky 250 140 Kč od 1.9.2016, celkem 950 353 Kč. Co se týká procesní obrany žalované, nebylo sporu o tom, že žalobkyně jako vlastníka panujících pozemků měla v té době zapsáno v katastru nemovitostí právo odpovídající služebnosti chůze a jízdy po pozemcích p.č. [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] v obci a k.ú. [REDAKCE], na základě něhož mohla pozemky užívat a do 26.3.2015, kdy si pro neshody zřídila vlastní kolaudovanou přístupovou cestu ke svému sílu v areálu [REDAKCE], je i užívala jakožto jedinou do té doby možnou přístupovou cestu. Služebné pozemky vlastní manželé [REDAKCE] v rámci jejich společného jmění manželů. Žalovaná nejprve tvrdila, že jí byla postoupena pohledávka [REDAKCE] a [REDAKCE] vzniklá z titulu údržby a nezbytných oprav komunikací, k nimž svědčí žalobkyni právo odpovídající služebnosti cesty a na které má žalobkyně přispívat poměrně. K tomu předkládala jako důkaz oznámení z 25.3.2017, které však neprokazuje existenci pohledávky, tedy to, že by [REDAKCE] skutečně něco uhradili na údržbu a nezbytné opravy předmětných komunikací. Následně žalovaná předložila prohlášení manželů [REDAKCE] a společnosti TOLUP s.r.o., jejímiž jsou [REDAKCE] a [REDAKCE], z 10.4.2018 o tom, že se vzájemně vypořádali ve vztahu užívání, udržování, opravám a rekonstrukcí pozemků p.č. [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] v obci a k.ú. [REDAKCE], že TOLUP s.r.o. vynaložila veškeré výdaje na tyto práce se souhlasem [REDAKCE] podle smluvních ujednání a že náhradu mohou vymáhat ze služebnosti jen [REDAKCE]. Žalovaná přeložila i „přílohu ke smlouvě o postoupení“, ani ta však podle názoru okresního soudu ničeho neprokazovala. Následně žalovaná tvrdila, že manželé [REDAKCE] mohli žádat po společnosti TOLUP s.r.o. vyšší nájemné, než si sjednali v nájemní smlouvě v roce 2013, kdy výše nájemného byla jako nižší sjednána právě pro to, že měla TOLUP s.r.o. provádět údržbu, opravy a rekonstrukce všech pronajatých komunikací, kdy tento rozdíl mezi inkasovaným nájemným a nájemným tržním je třeba považovat za náklady, které manželé [REDAKCE] vynaložili na údržbu a opravu služebných pozemků, jejichž částečnou kompenzací má v současné době právo žalovaná požadovat po žalobkyni. Žalovaná prokazovala uzavření nájemní smlouvy mezi [REDAKCE] a TOLUP s.r.o., která se však netýkala předmětných pozemků č. [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] v obci a k.ú. [REDAKCE]. Žádným z provedených důkazů nebylo prokázáno, že by [REDAKCE] a [REDAKCE] jako vlastníci předmětných čtyř pozemků, na kterých se nacházejí předmětné komunikace, vynaložili vlastní náklady na zachování a opravy věci, která je pro služebnost určena, resp. na udržování cesty. Co se týče společnosti TOLUP s.r.o., zde sice byly předloženy faktury ve vztahu k opravám komunikací, ovšem žádná z faktur nebyla natolik určitá, a to ani ve spojení s šetřením na místě samém, že by bylo možné uzavřít, jakým způsobem, co a kdy společnost TOLUP s.r.o. z oprav hradila. Zásadním nedostatkem pak je skutečnost, že žalovaná přes výslovné poučení soudu následující po zrušení rozsudku soudu prvního stupně neunesla své břemeno tvrzení a břemeno důkazní nejen ohledně přímého vynaložení výdajů na údržbu a opravy komunikací využívaných žalobkyní ze strany [REDAKCE], ale ani ohledně vynaložení těchto výdajů prostřednictvím nájemce areálu, vůči němuž by případně vznikl [REDAKCE] závazek zaplatit takto vynaložené výdaje. Žalované se nepodařilo prokázat jistou existenci pohledávky k započtení, ani její určitost, což brání možnému uplatnění pohledávky k započtení a k použití v soudním řízení ve smyslu § 1987 občanského zákoníku. Okresní soud proto žalobě znovu vyhověl.

8. Odvolací soud usnesením ze dne 26.2.2020, č.j. 18 Co 26/2020 – 335, zrušil rozsudek okresního soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Okresnímu soudu přisvědčil, že podle závazného právního názoru odvolacího soudu měl vést dokazování k výši pohledávky žalované postoupené jí manželé [REDAKCE] jediné tehdy, pokud bude prokázáno, že manželé [REDAKCE] (postupitelé pohledávky) jako vlastníci služebných pozemků vynaložili výdaje k udržování a opravám komunikací využívaných žalobkyní jako vlastníkem panujícího pozemku, byť by se tak stalo prostřednictvím nájemce areálu, vůči němuž by manželům [REDAKCE] vznikl závazek zaplatit mu vynaložené výdaje, ale s nímž nebyla žalobkyně jako osoba oprávněná ze služebnosti cesty v žádném právním vztahu. Tento právní názor byl však vysloven předtím, než okresní soud v dalším řízení provedl důkaz nájemní smlouvou, ze které vyplývá závazkový vztah mezi [REDAKCE] jako pronajímateli a TOLUP s.r.o. jako nájemcem jejich nemovitých věcí, jehož obsahem je mimo jiné i povinnost nájemce TOLUP s.r.o. provádět na své náklady údržbu a opravy přístupových komunikací. Je tudíž zřejmé, že [REDAKCE] jako pronajímatelům podle jejich vzájemné dohody s TOLUP s.r.o. nevznikl závazek zaplatit nájemci vynaložené výdaje, ale nikoliv, protože by takové výdaje nebyly vynaloženy, ale z toho důvodu, že v dvoustranném závazkovém vztahu mezi nimi, jehož žalobkyně není účastníkem, byla v souladu se zásadou autonomie vůle sjednána náhrada výdajů vynaložených nájemcem odchýlně od zákona tak, že tyto výdaje ponese nájemce (viz též shodné prohlášení ze dne 10.4.2018). Není podstatná pohnutka tohoto ujednání, např. jestli byl nájemce povinen na straně druhé platit výrazně nižší než obvyklé nájemné, jak žalovaná uvádí v odvolání s odkazem na obsah podnájemních smluv, jimiž nájemce podnájal jen část areálu za vyšší částku, než byl sám povinen platit pronajímatelům. Ujednání pronajímatele a nájemce o tom, že nájemce je povinen k údržbě a opravám přístupových komunikací k předmětu nájmu bez práva na náhradu vynaložených výdajů, nezbavovalo žalobkyni s právem odpovídajícím služebnosti chůze a jízdy po těchto stejných přístupových komunikacích k jejím vlastním panujícím pozemkům povinnosti, aby dle zákona přispívala vlastníkům komunikací coby služebných pozemků na vynaložené výdaje. Je pravdou, že TOLUP s.r.o. neměla podle znění nájemní smlouvy pronajaty pozemky tvořící přístupovou komunikaci, ale nahlédnutím do katastrální mapy a tím spíše při místním ohledáním okresní soud jistě zjistil, že pozemky [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE] vedou jak k těm nemovitostem [REDAKCE], které byly přenechány do nájmu TOLUP s.r.o., tak k nemovitostem žalobkyně, v jejíž prospěch bylo zřízeno věcné břemeno chůze a jízdy. Pokud v nájemní smlouvě byla sjednána povinnost nájemce provádět na vlastní náklady údržbu a opravy přístupových komunikací k předmětu nájmu, není podstatné, zda byly i tyto přístupové komunikace nájemci pronajaty spolu s předmětem nájmu, nebo zda je se souhlasem vlastníka komunikací užíval pro přístup k předmětu nájmu, aniž byly výslovně do nájemní smlouvy zahrnuty. Na základě nových zjištění učiněných v dalším řízení před okresním soudem, dospěl odvolací soud k závěru, že žalovaná unesla břemeno tvrzení a břemeno důkazní k tomu, že výdaje na údržbu a opravy předmětných komunikací vynaložené společností TOLUP s.r.o. jsou výdaji, jejichž poměrnou část byli [REDAKCE] oprávněni požadovat po žalobkyni, která tyto komunikace spoluužívala na základě svého práva z věcného břemene. V dalším byl rozsudek okresního soudu nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Žalovaná předložila přílohu ke smlouvě o postoupení pohledávky, v níž je jasné a určitě uvedeno, o jaké konkrétní výdaje na údržbu a opravy komunikací se jednalo. Faktury dodavatelů jsou důkazem o provedení oprav, které v nich byly konkretizovány. Nebylo-li okresnímu soudu zřejmé, jakým způsobem, co a kdy společnost TOLUP s.r.o. z oprav hradila, nic mu nebránilo, aby tyto skutečnosti zjistil při výslechu dodavatelů jako svědků, eventuálně jejich přibráním k místnímu ohledání. Povrch vozovky a kanálové vpusti nejsou ničím, co by nebylo možné na místě samém dohledat. Po právní stránce se obě vzájemné pohledávky řídí ustanoveními zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, účinného od 1.1.2014 (o.z.). Pohledávky žalobkyně ze smluvních závazkových vztahů vznikly na základě smluv uzavřených v roce 2015 (§ 3028 odst. 3 o.z.). Právo žalobkyně z věcného břemene vzniklo na základě smlouvy o zřízení věcného břemene uzavřené před rokem

2014, ale povinnost z věcného břemene dle § 1276 odst. 3 o.z., jejíž splnění se žalovaná vůči žalobkyni domáhá v rámci své procesní obrany, vznikla až po 1.1.2014. Právní poměry vzniklé před účinností o.z., týkající se práv osobních, rodinných a věcných (mj. věcných břemen) se řídí novým občanským zákoníkem; pouze jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti o.z. se posuzují podle dosavadních právních předpisů (§ 3028 odst. 2 o.z.). S podřazením jednotlivých závazků pod příslušný právní předpis souvisí již dříve zmíněná otázka způsobilosti pohledávky žalovaného k započtení (§ 1987 odst. 2 o.z., viz též rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 32 Cdo 5234/2016 a rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 26 Cdo 4795/2017). Z aplikace přechodných ustanovení občanského zákoníku uvedené v předchozím odstavci tohoto rozhodnutí vyplývá, že v projednávaném případě je třeba se způsobilostí započtení pohledávky žalované ve smyslu § 1987 odst. 2 o.z. zabývat. Odvolací soud však ve shodě s Nejvyšším soudem ČR setrval na svém názoru vyjádřeném v předchozím zrušujícím usnesení, že nelze žalovanou zcela zbavovat námitky započtení jako zákonem předvídané procesní obrany, a proto bude třeba nadále vykládat nejistou a neurčitou pohledávku spíš z hlediska hmotného práva, nikoliv podle toho, jak rozsáhlé dokazování bude k prokázání pohledávky třeba.

9. Okresní soud v dalším řízení v pořadí již třetím rozsudku ve věci samé, jehož přezkum je předmětem tohoto odvolacího řízení, serval na svých skutkových a právních závěrech o vzniku a výši pohledávky žalobkyně za žalovanou.
10. Co se týká procesní obrany žalované, nebylo sporu o tom, že žalobkyně jako vlastník panujících pozemků měla v té době zapsáno v katastru nemovitostí právo odpovídající služebnosti chůze a jízdy po pozemcích p.č. [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] v obci a k.ú. [REDAKCE] ve vlastnictví manželů [REDAKCE]. Zatížení předmětných tří pozemků dopravou ze strany žalobkyně v porovnání se zatížením ostatní dopravou na předmětných komunikacích, kterou nelze přičítat žalobkyni a jejím nájemcům BRAMAC a FANS, okresní soud na základě provedených důkazů vyhodnotil na 50%. Vycházel z výpovědí svědků, zejména nájemců a osob znalých místních poměrů v areálu, významným byl například [REDAKCE] závodu Bramacu [REDAKCE]. [REDAKCE] jakožto nájemce žalobkyně, [REDAKCE] jakožto bývalý pracovník ZZN a bývalý nájemce v areálu, rovněž při místním šetření 14.10.2022 se ho zúčastnil [REDAKCE], který byl v průběhu let zaměstnancem ZZN, CEREÁ a následně TOLUP. Dalším důkazem, z něž okresní soud vycházel, byla i smlouva o zřízení věcného břemene uzavřená ohledně parcely p.č. [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE], kde bylo sjednáno mezi právními předchůdci účastníků, že bude placena měsíční úhrada za zřízení věcného břemene a že se bude oprávněný z věcného břemene podílet 50% na skutečných a účelně vynaložených nákladech na opravu nebo rekonstrukci takto zatížené nemovitosti. Je pravdou, že ujednání se týká pouze p.p.č. [REDAKCE], ovšem ta je příjezdovou cestou k areálu a nutně z toho vyplývá, že pokud byl stranami ujednán procentuální podíl na příjezdovou cestu, doprava po přejetí této příjezdové cesty musela pokračovat po obou dalších věcnými břemeny zatížených navazujících komunikacích. Okresní soud vycházel ze závazného právního názoru odvolacího soudu, že ujednání pronajímatelů [REDAKCE] a nájemce TOLUP s.r.o. o tom, že nájemce je povinen k údržbě a opravám přístupových komunikací k předmětu nájmu bez práva na náhradu vynaložených výdajů, nezabývalo žalobkyni s právem odpovídajícím služebnosti chůze a jízdy po těchto stejných přístupových komunikacích k jejím vlastním panujícím pozemkům povinnosti, aby dle zákona přispívala vlastníkům komunikací [REDAKCE] coby služebných pozemků na vynaložené výdaje.
11. Okresní soud vzal za prokázané, že stav vozovky na pozemcích p.č. [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE] vyžadoval opravy, kdy pro provoz těžkých souprav došlo ke vzniku trhlin ve vozovce a k její plošné deformaci a k zachování vozovky bylo navrhováno i provedení jednostranného odvodnění, komunikace byla jednak na nestmelených podkladních vrstvách asfaltového souvrství, jednak na původní dlažbě, kdy bylo třeba pro těžké soupravy stmelené vrstvy zesílit a opravit. Žalobkyně uhradila [REDAKCE] za opravy vozovky na pozemcích

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE].

p.č. [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] v k.ú. [REDACTED] celkem 913 334 Kč a to v částkách 250 000 Kč 28.12.2015, 250 000 Kč 29.12.2015, 250 000 Kč 30.12.2015 a 163 334 Kč 31.12.2015. K uvedené zakázce již svědek [REDACTED] nedisponoval ani smlouvou o dílo ani fakturami vůči svému subdodavateli. Rozsah prováděných prací popisoval [REDACTED] u svého výsledku 13.2.2018, s ohledem na časový posun, kdy místní šetření s jeho účastí proběhlo až 16.5.2022, si rozsah těchto oprav nebyl schopen z hlavy vybavit a v terénu je ukazoval na základě fotek, které k akci našel. Ty však nezachycovaly detailně všechny práce, co popisoval při výsledku, netýkaly se všech úseků, a proto soud vycházel v tomto směru z výpovědi svědka [REDACTED], zaměstnance subdodavatele [REDACTED] na této zakázce – firmy Strabag. Je pravdou, že svědek [REDACTED] sám uvedl, že byl v areálu pracovně asi pětkrát, ale v porovnání s výpovědí a místním šetřením s [REDACTED] [REDACTED] například vypadla ta část tvrzených oprav, která se vztahovala k přístupové cestě na pozemku p.č. [REDACTED], kdy z provedených důkazů vyplynulo, že na příjezdové cestě svědek [REDACTED] opakovaně dělal překop v souvislosti s linií stavbou křížící vozovku, dělal i oblouky na sjezdu z hlavní silnice. Fotografií svědek [REDACTED] prokazoval i to, že součástí jemu zadané zakázky nebyla oprava vozovky v souvislosti s budováním násepního koše u sila [REDACTED], ač se v tomto směru vyjadřovali zejména zaměstnanci žalobkyně ve svých výpovědích. Dále bylo prokázáno, že žalobkyně uhradila firmě M-SILNICE a.s. za opravu zpevněné plochy v areálu [REDACTED] ve [REDACTED] celkem částku 193 991 Kč, a to částku 18 810 Kč dne 13.2.2017, částku 27 476 Kč dne 18.4.2017, částku 30 000 Kč dne 25.4.2017, částku 84 757 Kč dne 21.12.2016 a částku 32 954 Kč dne 16.11.2016. I když ve smlouvě bylo uvedeno, že se zpracovává projektová dokumentace, tato zpracována nebyla a v jiném místě smlouvy se o tom hovoří, práce se měly provádět podle cenové nabídky a zápisu z předání staveniště. Podle svědka [REDACTED] se prováděla oprava zpevněné plochy o 95 m² v areálu [REDACTED] ve [REDACTED], nešlo o opravy děr, byly tam nějaké silniční panely, beton a živichá vrstva, což se jako nevyhovující odstraňovalo a pokládala se nová konstrukční vrstva, která se i odvodňovala. Tím měl soud vyloučeno, že by mohlo jít o plochu nově budované parkovací plochy mimo předmětné pozemkové parcely zatížené věcným břemenem. Co se týče žalovanou prokázaných prací provedených firmou OK spoj, tyto práce byly vyvolány skutečně investiční akcí TOLUP jako pronajímatele jednotlivých objektů v areálu [REDACTED] [REDACTED], kdy maximálně blíže neurčitelnou skutečně zanedbatelnou část opravy by bylo snad možno teoreticky podřadit pod opravu vozovky. Poslední položkou, kterou žalovaná tvrdila v rámci obrany proti žalobě byla souhrnná položka tvrzených oprav provedených přímo firmou TOLUP na pozemcích [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] v k.ú. [REDACTED]. Žalovaná nenavrhla jediný vlastní důkaz o svých vlastních vynaložených nákladech, které jí nutně musely vzniknout. Okresní soud dospěl k závěru, že nelze nedostatek konkrétních tvrzení nahradit znaleckým posudkem, a to zvláště za dané situace, kdy nebyl okresnímu soudu znám konkrétní detailní stav vozovek před opravami celkově, před každou a po každé konkrétní opravě, není znám rozsah a místo provedení konkrétní práce ke konkrétnímu datu. Tedy nejenže by znalecký posudek měl nahradit tvrzení a důkazy za žalovanou zároveň, ale byl by i nerealizovatelný s ohledem na neunesení břemene tvrzení ze strany žalované.

12. Okresní soud přezkoumal zjištěný skutkový stav podle ustanovení § 2079 a násl., § 1968 a násl., § 2586 a násl., § 1987 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. a dospěl k následujícím závěrům. Žalovaná odebrala od žalobkyně zboží na základě dílčích kupních smluv a na základě uzavřených rámcových kupních smluv, nezaplatila však za ně ve lhůtě splatnosti a ani následně vyjma částek 63 895 Kč a 160 000 Kč. Žalovaná soustředila svou obranu na započtení své pohledávky 1 469 000 Kč, která má představovat polovinu nákladů vynaložených na opravy komunikací ve vlastnictví [REDACTED] a [REDACTED] na p.p.č. [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] v k.ú. [REDACTED] z celkových 2 938 000 Kč, do výše žalovaných 950 353 Kč. Existence této pohledávky byla žalovanou prokázána pouze částečně ve výši 1 107 331 Kč, resp. 50% činí 553 665,50 Kč. Okresní soud se zabýval i tím, že ke dni 5.9.2013 měla žalobkyně zhotovenou vlastní příjezdovou cestu po vlastních pozemcích a kdyby [REDACTED] nebránili ve správním řízení jejímu užívání,

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDACTED].

byla tato užívána dříve než 26.3.2015, kdy došlo ke kolaudaci. Okresní soud měl za to, že žalobkyně nepostupovala řádně podle stavebněprávních předpisů a v důsledku toho nelze přičítat [REDAKCE] hájení jejich práv jakožto zákonných účastníků řízení. Dále se okresní soud zabýval tím, zda je datum 26.3.2015 datem, po kterém nelze zohlednit provedené opravy vozovek zatížených věcným břemenem ve prospěch žalobkyně. Dospěl k závěru, že pokud jsou opravy provedené po ukončení výkonu práv žalobkyně odpovídajících věcnému břemeni v časové blízké souslednosti, pak nic nebrání, aby se žalobkyně podílela na nákladech těchto oprav, protože jde o řešení stavu vozovek, který vznikl za dobu předchozí. To, že k opravám nedošlo před 26.3.2015 podle okresního soudu nelze sankcionovat tím, že by se nárok automaticky ztrácel. Okresní soud měl za to, že vozovky byly poškozeny těžkou dopravou již před 26.3.2015 do takové míry, že bylo opravy třeba provést a že opravy byly třeba k zachování stavu vozovek. Opravou předmětných komunikací nedošlo k obohacení [REDAKCE] v tom směru, jak namítala žalobkyně, že by tedy získala lepší vozovky, v lepší kvalitě. Pokud se provádí oprava, je vždy nutno ji provést takovým způsobem, aby nějakou dobu stav opravené vozovky vydržel a aby napravit předchozí vadný stav. Nelze spravedlivě požadovat provedení opravy pouze provizorním způsobem nebo způsobem, který vzápětí vyvolá nutnost další a nákladnější opravy. Pokud by se neupravil podklad tam, kde nebyl, nemělo by příliš význam opravu provádět, když by se vzápětí stav opakoval a navíc po vynaložení zbytečných nákladů na neúčelnou opravu. V daném případě nejde o situaci, kdy by si vlastníci nechali zhotovit nadstandardní vozovky, v daném případě ani nešlo o souvislý povrch na celé vozovce, snad vyjma 95 m² zhotovovaných M-Silnicemi, ale ani zde není zcela jasno, zda to byl jeden souvislý povrch nebo dohromady naměřené jednotlivé dílčí souvislé plochy. Co se týče námítky promlčení, kterou žalobkyně z procesní opatrnosti vznesla bez bližší specifikace, měl okresní soud za to, že v daném případě k promlčení nároku nedošlo. Protože žalobkyně prokázala svůj nárok a žalovaná prokázala existenci svého nároku co do výše 553 665,50 Kč, okresní soud přihlédl k obraně žalované ve svém rozhodnutí a žalobkyni přiznal pouze rozdíl mezi oběma částkami s příslušenstvím, tedy uložil žalované zaplatit žalobkyni částky 31 751,50 Kč, 68 584 Kč, 46 212 Kč a 250 140 Kč s příslušenstvím. Ve zbývajících částech okresní soud žalobu zamítl vzhledem k zániku pohledávky žalobkyně započtením.

13. Proti rozsudku okresního soudu podali včas odvolání žalobkyně i žalovaná.
14. Žalobkyně ve svém odvolání proti výroku II. a závislým nákladovým výrokům namítala neunesení důkazního břemene žalované o tom, který subjekt prováděl konkrétní práce a kdy, že se nejednalo o investice za účelem zhotovení kvalitnější vozovky, že účtované práce neměly souvislost s jiným účelem ve prospěch manželů [REDAKCE] než oprava vozovky a že podíl žalobkyně na vynaložených nákladech má činit 50%. Svědek [REDAKCE] vypověděl, že prováděl práce uvnitř areálu, ale mezi hlavní silnicí a vstupní bránou nikoliv. Okresního soudu přesto vzal za prokázané, že tento svědek provedl práce i na pozemkové parcele č. [REDAKCE], protože si to pamatoval svědek [REDAKCE] ze společnosti subdodavatele STRABAG. Práce provedené svědkem [REDAKCE] neodpovídají fakturaci. Nebylo prokázáno, že uplatněné výdaje TOLUP byly uplatněny účelně. Není jasné, zda fakturované práce neměly za následek kvalitativní změnu pozemních komunikací ve vazbě na investiční činnost pana [REDAKCE] v rámci areálu (inženýrské sítě, překopy, zařízení vah apod.). Není jasné, zda náklady byly vynaloženy jen na tu část pozemních komunikací užívanou žalobkyní. Oprava silnice je návratem k původním vlastnostem vozovky. Za opravu nelze považovat, pokud se zhotoví nový podklad pod asfaltem nebo se šterkový vjezd nahradí asfaltem. Stejně tak nebylo prokázáno ani účelné provedení oprav ze strany M-SILNICE a.s. ve fakturovaném rozsahu. Při rozhodování o náhradě nákladů řízení neměl okresní soud vycházet z aritmetického poměru úspěchu obou stran, ale měl přihlédnout k tomu, že žalobkyně měla úspěch s částkou 950 353 Kč s příslušenstvím, zatímco žalovaná tvrdila pohledávku 1 490 000 Kč započtenou na nárok žalobkyně, ale uspěla jen s částkou 553 665,50 Kč. Žalobkyně navrhla zrušení rozsudku okresního soudu, respektive jeho změnu

ve výroku II. tak, že žalobě bude i ohledně částky 553 665,50 Kč s příslušenstvím vyhověno a žalobkyni bude přiznáno právo na náhradu nákladů řízení.

15. Žalovaná ve svém odvolání proti výroku I. a závislým nákladovým výrokům namítala, že prokázány byly nejen náklady na opravu vynaložené ve prospěch [REDAKCE] a M-SILNICE a.s., ale i náklady na opravu vynaložené ve prospěch OK Spoj s.r.o. a provedené samotným TOLUP s.r.o. Výše náklady na opravu měla být zjištěna znaleckým posudkem. Žalovaná navrhla zrušení rozsudku okresního soudu, respektive jeho změnu ve výroku I. tak, že žaloba bude zcela zamítnuta a žalované bude přiznáno právo na náhradu nákladů řízení.
16. Žalobkyně se vyjádřila k odvolání žalované tak, že práce provedené OK Spoj s.r.o. se týkaly investičních činností v areálu. Práce provedené samotným nájemce TOLUP s.r.o. měly podle názoru žalované potvrdit zaměstnanci TOLUP, kteří si však zároveň nepamatují na to, co, kdy a proč se dělalo, a proto má být zadán znalecký posudek. Jeho vyhotovení považuje žalobkyně za nemožné pro nedostatek tvrzení žalované.
17. Odvolací soud shledal nedostatek podmínek řízení pro rozhodnutí o nákladech spojených s uplatněním pohledávky. O tomto nároku uplatněném žalobou v tomto řízení bylo rozhodnuto rozsudkem Okresního soudu ze dne 14.12.2018, č.j. 12 C 88/2017 – 240, který nebyl ve výroku II. napaden odvoláním (právní moc vyznačena ke dni 2.1.2019). Vzhledem k překážce rei iudicatae odvolací soud zrušil rozsudek okresního soudu v části výroku I. ohledně nákladů spojených s uplatněním pohledávky ve výši 1 200 Kč a řízení pouze v tomto rozsahu zastavil.
18. Odvolací soud dále po zjištění, že obě odvolání byla podána včas (§ 204 o.s.ř.), osobou oprávněnou (§ 201 o.s.ř.), jsou přípustná a obsahují náležitosti dle § 205 odst. 1 o.s.ř., rozsudek z podnětu odvolání a v jejich mezích přezkoumal (§ 212 a § 212a odst. 1 o.s.ř.), když přihlížel i k důvodům v odvoláních výslovně neuplatněným.
19. Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění učiněných soudem prvního stupně, která jsou podrobně popsána v odůvodnění napadeného rozhodnutí, včetně důkazních prostředků, o něž se opírají; odvolací soud proto na ně pro stručnost odkazuje.
20. Okresní soud přesvědčivě hodnotil důkazy samostatně i v jejich vzájemné souvislosti. Vysvětlil svůj skutkový závěr, že rozsah prací provedených [REDAKCE] a M-SILNICE a.s. odpovídá stavu zjištěnému místním ohledáním i z výpovědi svědků. Je třeba si uvědomit, že [REDAKCE] pouze zprostředkoval provedení prací stavební firmou STRABAG jako subdodavatelem, v důsledku čehož svědectví pracovníka subdodavatele pana [REDAKCE] okresní soud přiléhavě hodnotil jako významnější zdroj informací o tom, co, kde a proč bylo provedeno. Okresní soud odůvodnil řádně i svůj skutkový závěr, že nedošlo k rekonstrukci, která měla za výsledek zhotovení kvalitativně rozdílné vozovky, než byla ta, kterou po dobu výkonu práva odpovídajícího služebnosti chůze a jízdy užívala žalobkyně. Opravu služebného pozemku sloužícího jako pozemní komunikace nelze omezovat na provizorní „záplatování děr asfaltem“, nýbrž zhotovení nové asfaltové vrstvy musí předcházet oprava podkladních vrstev.
21. Odvolací soud ke skutkovému stavu věci jen nad rámec tohoto rozhodnutí připomíná ze své úřední činnosti, že usnesením Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 28.4.2014, č.j. 18 Co 390/2014 – 150, bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně o nařízení předběžného opatření, kterým bylo uloženo žalovaným manželům [REDAKCE] zdržet se omezování žalobkyně Cerea a.s. v jejím právu chůze a jízdy dle věcného břemene, tj. strpět chůzi a jízdu po pozemkových parcelách [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE]. V odůvodnění usnesení odvolací soud tehdy vzal za osvědčené, že „... se jedná o původní areál [REDAKCE], kde musel být provoz nákladních vozidel o hmotnosti nad 12 tun zcela běžný, v jistých obdobích až velmi vysoký a zdejší komunikace musely být zcela jistě uzpůsobeny provozu těchto vozidel. Nejinak tomu pravděpodobně bylo v době zřízení věcného břemene v letech 2006-2007, kdy přístupové komunikace patřily podle obsahu spisu Zemědělskému

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE].

zásobování a nákupu Chrudim a.s. ...“. Nejednalo se tudíž z povahy věci v době zřízení věcného břemene ani v době výkonu práva z tohoto věcného břemene žalobkyní o pozemní komunikaci s občasným provozem, nýbrž o komunikaci, jejíž opravu nelze provést lokálními povrchovými úpravami.

22. Okresní soud vysvětlil skutkový závěr, proč nepovažuje práce provedené OK Spoj s.r.o. za opravu vozovky následkem výkonu práva žalobkyně odpovídajícího služebnosti chůze a jízdy po předmětných pozemcích, a to s poukazem na investiční akce manželů [REDAKCE] v areálu, jež si vyžádaly překopy vozovky za účelem vedení inženýrských sítí.
23. Odvolací soud nemá výhrad ani proti skutkovému závěru okresního soudu, že provedení oprav samotným nájemcem TOLUP s.r.o. v době skončení výkonu práva žalobkyně odpovídajícího služebnosti chůze a jízdy po předmětných pozemcích nebylo jednoznačně prokázáno.
24. Okresní soud odůvodnil, proč neprovedl důkaz znaleckým posudkem za účelem vyčíslení všech nákladů na opravu vynaložených ze strany TOLUP s.r.o. v předmětném období bezprostředně po skončení výkonu práv žalobkyně odpovídajících služebnosti chůze a jízdy. Břemeno tvrzení žalované nelze nahrazovat posudkem, jehož provedení by nebylo ani reálné bez náležitých tvrzení o tom, kdo, kdy a které práce měl provést.
25. Dle § 2079 odst. 1 o.z. kupní smlouvou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu.
26. Dle § 2586 odst. 1 o.z. smlouvou o dílo se zhotovitel zavazuje provést na svůj náklad a nebezpečí pro objednatel dílo a objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit cenu.
27. Dle § 1263 o.z. oprávněná osoba nese náklad na zachování a opravy věci, která je pro služebnost určena. Užívá-li však věci i ten, kdo je služebností obtížen, je povinen na náklad poměrně přispívat, anebo se užívání zdržet.
28. Dle § 1276 odst. 1 o.z. služebnost cesty zakládá právo jezdit přes služební pozemek jakýmikoli vozidly. Dle odst. 2 ve služebnosti cesty není obsaženo právo průhonu. Dle odst. 3 osoba, které přísluší služebnost cesty, přispívá poměrně k udržování cesty včetně lávek a mostů. Vlastník služebního pozemku přispívá, jen když tato zařízení užívá.
29. Dle § 1987 odst. 2 o.z. pohledávka nejistá nebo neurčitá k započtení způsobilá není.
30. Okresní soud správně posoudil po právní stránce pohledávky žalobkyně za žalovanou z kupních smluv a ze smluv o dílo, o jejichž výši nebylo mezi účastníky konečně sporu.
31. Odvolací soud se ztotožnil i se závěrem okresního soudu, že žalobkyně jako oprávněná ze služebnosti chůze a jízdy byla povinna přispět k udržování cesty vlastníkům manželům [REDAKCE] 50% nákladů vynaložených na opravy provedené [REDAKCE] a M-SILNICE a.s. podle závazkového vztahu mezi manžely [REDAKCE] a nájemcem TOLUP s.r.o. na náklady tohoto nájemce, který však užíval přístupovou cestu společně se žalobkyní jako oprávněnou ze služebnosti chůze a jízdy, přičemž věcněprávní vztah ze služebnosti existoval mezi žalobkyní a manžely [REDAKCE], nikoliv společností TOLUP s.r.o. Výše ceny těchto oprav byla prokázána. Pohledávka na příspěvek podle § 1276 odst. 3 o.z. byla postoupena na žalovanou. Započtení postoupené pohledávky v uvedené části proti pasivní pohledávce žalobkyně uplatněné v tomto řízení není relativně neplatné. Každému posouzení platnosti či neplatnosti započtení pohledávek z důvodu případné nejistoty nebo neurčitosti musí předcházet dokazování soudu za účelem aspoň rámcové představy, o jakou aktivní pohledávku se jedná, kdo je věřitelem a kdo dlužníkem a jestli lze zjistit výši aktivní pohledávky. Na základě provedeného dokazování okresní soud učinil veškerá zjištění potřebná ke skutkovému a právnímu závěru o možnosti započtení. Bylo by v rozporu s účelem § 1987 odst. 2 o.z. i s dobrými mravy, kdyby se žalované jako postupníkovi pohledávky vlastníka nedostalo ze strany

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE].

žalobkyně žádného příspěvku na údržbu cesty, přestože oprava cesty prokazatelně proběhla a částka uznaná k započtení je vzhledem k délce cesty a rozsahu oprav skutečně minimem toho, jaké náklady musely být vynaloženy.

32. Ve zbývajícím rozsahu náklady na opravy provedené OK Spoj s.r.o. a samotným nájemcem TOLUP s.r.o. nebyly s jistotou prokázány, a proto se jedná v této části o pohledávku nejistou a neurčitou, jež není způsobilá k započtení. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 9.9.2020, sp.zn. 31 Cdo 684/2020, nejistou nebo neurčitou ve smyslu § 1987 odst. 2 o.z. je zpravidla pohledávka, která je co do základu a (nebo) výše sporná (nejistá), a jejíž uplatnění vůči dlužníku formou námitky započtení vyvolá (namísto jednoznačného, tj. oběma dotčenými stranami akceptovaného zániku obou pohledávek v rozsahu, v jakém se kryjí) spory o existenci či výši pohledávky užitě k započtení. Likvidita pohledávky užitě k započtení je hmotněprávním předpokladem započtení; není-li taková pohledávka "jistá a určitá", odporuje započtení ustanovení § 1987 odst. 2 o.z. a je zpravidla (relativně) neplatné. Dovolá-li se věřitel pohledávky, proti které je započítáváno, vůči dlužníku relativní neplatnosti jeho právního jednání (jednostranného započtení), účinky započtení nenastanou (pohledávka, proti které je započítáváno, nezanikne). Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 15.12.2020, sp.zn. 26 Cdo 564/2020, výklad § 1987 odst. 2 o. z. nesmí bránit poctivému a spravedlivému uspořádání vztahů mezi dotčenými stranami. Vznikne-li z téhož vztahu více vzájemných pohledávek, odpovídá zpravidla rozumnému (spravedlivému) uspořádání poměrů mezi stranami, aby tyto pohledávky byly vzájemně započitatelné. Při posuzování, zda je započítávaná (aktivní) pohledávka jistá a určitá ve smyslu § 1987 odst. 2 o. z., musí soud vzít v úvahu i stav řízení v okamžiku, kdy byla námitka započtení vznesena. V projednávané věci nevznikly vzájemné pohledávky z téhož vztahu. Žalovaná sice učinila započtení bezprostředně po zahájení tohoto řízení, v němž první rozsudek okresního soudu byl zrušen kvůli procesním vadám při poučování o koncentraci řízení a druhý rozsudek okresního soudu byl zrušen kvůli odlišnému názoru odvolacího soudu na otázku povinnosti oprávněné ze služebnosti chůze a jízdy přispět na náklady údržby cesty vynaložené třetí osobou se souhlasem vlastníka, ale nelze oddalovat uspokojení žalobkyně jako věřitelky pasivní pohledávky tím, že by i třetí rozsudek okresního soudu byl zrušen za účelem doplnění dokazování k investičním akcím vlastníků pozemku a jejich souvislosti s pracemi provedenými OK Spoj s.r.o. a nájemcem TOLUP s.r.o.
33. Odvolací soud proto rozsudek okresního soudu ve zbývajících částech výroku I. a dále ve výrocích II., III. a IV. potvrdil jako věcně správný (§ 219 o.s.ř.).
34. Okresní soud správně vyhodnotil částečný úspěch žalobkyně, částečný úspěch žalované a poměr mezi nimi. Není pravdou, jak uvádí žalobkyně v odvolání, že uspěla s částkou 950 353 Kč s příslušenstvím. Vzhledem k tomu, že pohledávka žalobkyně ve výši 950 353 Kč částečně zanikla před vyhlášením tohoto rozsudku započtením v částce 553 665,50 Kč, a to zpětně k okamžiku, kdy se obě pohledávky staly způsobilými k započtení (§ 1982 odst. 2 o.z.), neprokázala žalobkyně v tomto řízení „existenci svého nároku ve výši 950 353 Kč“. Pravdou není ani to, že žalovaná z částky 1 490 000 Kč uspěla jen s částkou 553 665,50 Kč. Žalovaná v tomto řízení nepodala vzájemný návrh a nedomáhala se zaplacení částky 1 490 000 Kč, nýbrž tuto svou pohledávku uplatnila v rámci procesní obrany k započtení do výše žalované částky 950 353 Kč, v rámci čehož uspěla s částkou 553 665,50 Kč. Úspěch žalobkyně lze tudíž vyčíslit jako součet částek přiznaných žalobkyni ve výroku I. rozsudku okresního soudu v částce 396 687,50 Kč (42%) a úspěch žalované v částce 553 665,50 Kč (58%), to vše z celkového předmětu řízení 950 353 Kč. Okresní soud správně vypočetl rozdíl úspěchu sporných stran ve výši 16% ve prospěch žalované. Nesprávně však okresní soud vypočetl výši nákladů řízení žalované, když opominul soudní poplatek zaplacený v prvním odvolacím řízení v této věci. Odvolací soud proto změnil (§ 220 o.s.ř.) rozsudek okresního soudu ve výroku V. tak, že uložil žalobkyni nahradit žalované k rukám jejího advokáta náklady řízení sestávající ze soudního poplatku zaplaceného v předchozím odvolacím řízení ve výši 47 018 Kč, z odměny advokáta za 31 úkonů po 12 140 Kč, z paušální

náhrady hotových výdajů advokáta za 31 úkonů po 300 Kč a z 21% DPH z odměny a náhrad advokáta ve výši 80 984,40 Kč, celkem 513 642,40 Kč, z čehož přiznaných 16% činí 82 183 Kč.

35. Dle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 2 o.s.ř. rozhodl odvolací soud o nákladech odvolacího řízení. Uložil žalobkyni nahradit žalované k rukám jejího advokáta náklady tohoto odvolacího řízení sestávající z odměny advokáta za 2 úkony po 12 140 Kč, z paušální náhrady hotových výdajů advokáta za 2 úkony po 300 Kč a z 21% DPH z odměny a náhrad advokáta ve výši 5 224,80 Kč, celkem 30 104,80 Kč, z čehož přiznaných 16% činí 4 817 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání u Okresního soudu v Chrudimi ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu. O dovolání bude rozhodovat Nejvyšší soud ČR. Dovolání je přípustné, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Pardubice 8. listopadu 2023

Mgr. Miloš Zdražil v. r.
předseda senátu